

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12 и 87/13), министерот за здравство донесе

## **У П А Т С Т В О**

### **ЗА ПРАКТИКУВАЊЕ НА МЕДИЦИНА ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗИ ПРИ ЕПИДЕМИИ ПРЕДИЗВИКАНИ ОД ЗАГАДЕНА ВОДА ЗА ПИЕЊЕ**

#### **Член 1**

Со ова упатство се пропишува третман при епидемии предизвикани од загадена вода за пиење.

#### **Член 2**

Начинот на третман на епидемии предизвикани од загадена вода за пиење е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

#### **Член 3**

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на третман при епидемии предизвикани од загадена вода за пиење по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на третманот, при што од страна на докторот тоа соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

#### **Член 4**

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-8857/2  
30 ноември 2013 година  
Скопје

**МИНИСТЕР**  
**Никола Тодоров**

---

## ЕПИДЕМИИ ПРЕДИЗВИКАНИ ОД ЗАГАДЕНА ВОДА ЗА ПИЕЊЕ

МЗД Упатства  
17.6.2010

- Основни податоци
- Мониторирање на водата за пиење
- Причинители за хидрични епидемии
- Лабораториски иследувања и диференцијална дијагноза
- Известување

### ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

- Епидемиите се почести во области каде растенијата се наводнуваат со подземна вода, отколку во областите каде се користи површинската вода, бидејќи подземната вода не се дезинфицира, за разлика од површинската вода.
- Треба да се назначи локален комитет за испитување на труењата со храна и хидричните инфекции, вклучувајќи преставници и од здравствените работници и од здравствените власти, како и од службата за комунални услуги (од водовод и канализација).

### МОНИТОРИРАЊЕ НА ВОДАТА ЗА ПИЕЊЕ

- Водата за пиење која се дистрибуира преку водоводната мрежа се мониторира со редовно земање примероци за: хемиска, микробиолошка и физичка анализа.
- Во земјите на ЕУ присуството на *E. coli* и *enterococci* се користи како индикатор за контаминација. Примерокот од 100 ml не треба да ги содржи овие бактерии. Од крајот на 2003 година, сета вода дистрибуирана во ЕУ мора да ги задоволи овие критериуми.
- Ако погоре споменатите бактерии се најдат во примероците вода, контролни примероци треба да се земат веднаш. Истовремени неопходни дејствија за заштита треба итно да се донесат (информирање на јавноста, забрана за користење на ваквата вода, дезинфекција на славините за вода и препорака на корисниците да ја варат водата пред пиење).

### ПРИЧИНТЕЛИ НА ХИДРИЧНИТЕ ЕПИДЕМИИ

- Најчести причини за хидрични епидемии се контаминацијата на водата за пиење со патогени фекални микроорганизми од човечко или од животинско потекло и неправилното третирање на водата за пиење или двете заедно.

### НАЈЧЕСТИ ПАТОГЕНИ ВО СЕВЕРНА ЕВРОПА

- Вируси (норо-, адено- и ротавируси).
- Бактерии (*Campylobacter jejuni*, *Yersinia enterocolitica*, *Salmonella*, *E. Coli*, вклучувајќи ја ентерохеморагичната *E. coli* (ЕНЕС) O157, *Plesiomonas shigelloides*, *Aeromonas*).
- Паразити, посебно во случаите на патнички проливи (*Giardia lamblia*, *Cryptosporidium*, *Entamoeba histolytica*).
- Токсините ретко предизвикаат алергиски или токсични манифестации (генерализирани или со респираторни симптоми), пренесени преку водата за пиење или за капење.

## ЛАБОРАТОРИСКИ ИСЛЕДУВАЊА И ДИФЕРЕНЦИЈАЛНА ДИЈАГНОЗА

- При епидемии, примероци треба да се земат кај неколку, пожелно кај 10 болни луѓе за следниве иследувања:
  - Копрокултура за барање на погоре наведените бактерии и за *Clostridium perfringens*, *Bacillus cereus* и *Staphylococcus aureus*.
  - Столица за: култивирање вируси<sup>1</sup>, полимеразна верижна реакција (PCR) (за детекција норо-, астро- или ротавирус), електронска микроскопија на столицата и брзи тестови за вирусна дијагностика<sup>2</sup> (рота и аденовируси).
  - Микроскопски иследувања за паразити.
- Се советува консултација со инфектолог од централната болница.
- За диференцијална дијагноза земете ги предвид: труењето со храна и инфекциите внесени со храната, вирусните инфекции кои се шират со контакт од лице на лице.

## ИЗВЕСТУВАЊЕ

- Следете ги локалните прописи и инструкции во врска со пријавувањето на сомнение или потврда на епидемии од инфекции од храна или од хидрично потекло во вашата област.

Автори:

Antti Pönkä

Article ID: ebm00909 (045.002)

© 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

1. **EBM Guidelines, 17.6.2010, [www.ebm-guidelines](http://www.ebm-guidelines).**
2. **Упатството треба да се ажурира еднаш на 4 години.**
3. **Предвидено е следно ажурирање до јули 2014 година.**